

Проаналізовані основні характерні риси духовності в добу «товарної» концептуалізації освіти, окреслені основні причини сучасної духовної кризи. *Розкриті* можливі наслідки «духовно-соціальної пандемії» та шляхи її упередження й подолання засобами освіти. *Виявлено* основні об'єктивні і суб'єктивні причини прорахунків виховного процесу в контексті сучасної гуманітарної парадигми освіти. *Доведено*, що подолання кризи духовності вимагає усунення розбалансованості освітнього процесу, в якому навчання і виховання виступають як два паралельні світи. *Запропоновано* трирівневу модель горизонту духовного виховання, живильним джерелом якого має стати ідея так званого «нового гуманізму» в освіті.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ У 2000 РОКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

*С. М. Шевченко, кандидат пед. наук,
старший науковий співробітник*

Аргументовано, що з прийняттям у першому десятилітті незалежності України Декларації прав національностей України (1991), Законів України: «Про освіту» (1991, 2017), «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (1991, 2004), «Стандартних правилах забезпечення рівних можливостей для інвалідів» (ООН, 1993), «Про охорону дитинства» (2001), «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (2001) було *закладено* нову законодавчу базу спеціальної освіти. Робота з дітьми з особливими потребами є одним із важливих і пріоритетних напрямів спеціальної педагогіки, в основі якої – правові чинники соціального захисту та підтримки цієї категорії дітей. Суспільство адаптує діючі стандарти до потреб дітей з особливими потребами. Основним документом в організації діяльності спеціальної школи для дітей з особливими потребами та їх соціального захисту в роки незалежності України було *уперше впроваджено* «Положення про спеціальну загальноосвітню школу-інтернат (школу, клас) України для дітей з вадами фізичного або розумового розвитку» (1993), яке було вдосконалене у 2000 р. і спрямоване на забезпечення розвитку дітей спеціальної школи.

Обґрунтовано, що 2010 р. згаданий документ набув подальшого розвитку у новому формулюванні: «Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах» наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 р. №1224 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 29.12.2010 р. №1412/18707). Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту», розділу IV Національного плану дій на 2012 р. 16 серпня 2012 р. (№ 920) було затверджено наступне «Положення про навчально-реабілітаційний центр». *Доведено*, що метою діяльності його було реалізація права на освіту дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними вадами розвитку, їх інтеграція в суспільство шляхом здійснення комплексних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, здобуття освіти відповідного рівня, розвиток та корекцію порушень. Також реабілітаційний процес включав медичну, фізичну, психолого-педагогічну, соціально-побутову

реабілітацію згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини-інваліда, яка відвідувала чи перебувала, навчалася в Центрі. Діяльність реабілітаційного відділення Центру була спрямована на комплексний характер і забезпечувалася психолого-педагогічними, соціально-побутовими, медичними (лікувально-профілактичними) та фізичними заходами. Доведено, що 6 березня 2019 р. Кабінет Міністрів України затвердив нове «Положення про спеціальну школу» у якому визначалися основні засади діяльності спеціальних шкіл усіх видів незалежно від форми власності, яке діє і до нинішнього часу.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ЗМІСТУ ШКІЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ

Н. В. Гоголь, кандидат пед. наук, докторантка

Установлено, що дослідження культурологічних основ змісту шкільної літературної освіти в історико-педагогічному вимірі утворює комплекс взаємопов'язаних *методологічних принципів*, спрямованих на вивчення та аналіз теоретичної й теоретико-методичної спадщини видатних учених, учителів-словесників, наукових праць дослідників з історії педагогіки, методики навчання літератури, нормативних документів тощо. В історико-педагогічному дослідженні *методологічні принципи* виконують роль нормативів, приписів, які регламентують процедуру обґрунтування феномена, що вивчається.

Визначення культурологічних основ змісту шкільної літературної освіти підпорядковується таким *методологічним принципам*: діалектичний, історизму, єдності логічного й історичного, системності, об'єктивності, усебічності, суттєвого аналізу, наступності (спадкоємності). Так, застосування *діалектичного* принципу зумовлює необхідність дослідження безперервного динамічного розвитку шкільної літературної освіти як причинно-зумовленого і послідовного у часі процесу, встановлення взаємозв'язків, генетичної спадкоємності між різними періодами розвитку методики навчання літератури. Дотримання принципу *історизму* дозволяє здійснити об'єктивне визначення та обґрунтування культурологічних основ змісту шкільної літературної освіти відповідно до окреслених хронологічних меж дослідження, інтерпретувати ідеї минулого відповідно до викликів сьогодення. Застосування принципу *єдності логічного та історичного* уможливило отримати сукупність науково перевірених фактів із досліджуваної проблеми, простежити генезу шкільної літературної освіти на засадах культурологічного підходу в різні історичні періоди та розробити її періодизацію. Принцип *системності* орієнтує на розуміння кожного періоду в розвитку історико-педагогічної науки як системи взаємозалежних елементів, а принцип *об'єктивності* забезпечує максимальну виваженість в оцінках кожного історико-педагогічного явища, вивчення та порівняння його різних трактувань. Застосування принципу *суттєвого аналізу* дозволяє здійснити аналіз змісту шкільної літературної освіти щодо реалізації культурологічних основ в умовах різних освітніх парадигм. Принцип *усебічності*